

Fossilbränslefri region
Mål och strategier
Handlingsprogram 2010

Regionförbundets styrelse
18 november 2009

Faktaruta:

Kalmar län utgör systemgräns.

Kärnkraftverket i Oskarshamn räknas som en extern, nationell, producent. Orsaken till detta är främst att kärnkraftsverkets elproduktion är så stor att det annars blir omöjligt att läsa ut andra trender, förändringar osv.

Regionalt producerad förnyelsebar el, såsom motkraft, vindkraft innanför territorialgränsen och vattenkraft räknas i energibalansen länet tillgodo. Länets övriga elförbrukning anses ha samma sammansättning som den nationella elmixen.

Regionalt producerad bioenergi (biobränsle, biogas) och förnybara fordonsbränslen räknas länet tillgodo, även om bränslet exporteras.

Då vi använder begreppet "fossilbränslefri region" menas vi alltid att det inte ska ske något *nettoutsläpp* av fossil koldioxid från Kalmar län.

Mål och delmål

Kalmar län - pilotregionen

Kalmar län ska ta ett nationellt ansvar och bli Europas goda exempel. Länet ska vara en föregångsregion i arbetet med minskade klimatpåverkande utsläpp samtidigt som vi åstadkommit en hållbar tillväxt. Länet kan, genom ett gemensamt och strukturerat arbete, visa att det är möjligt att kombinera ambitiösa klimatmål och hållbar tillväxt.

Arbetet består av många delar och konkretiserar genom att vi sätter upp fem övergripande mål, vilka kompletteras med specifika klimatmål för år 2010 år 2020. Målen är identiska med länsstyrelsens förslag till reviderad regionala miljömål för klimat, eller i linje med desamma.

Regionförbundet styrelse kommer under år 2008 att fatta beslut om ytterligare transportrelaterade klimatmål. Detta kommer att ske inom ramen för den regionala systemanalysen för infrastruktur. Styrelsens ambition är också att anta de reviderade regionala miljömålen så snart dessa är klara, som underlag för det regionala utvecklingsarbetet.

Fem övergripande mål

Energi och miljö som tillväxtfaktor! Fler jobb och mer export.

Med detta mål menas att utvecklingen i berörda branscher ska vara bättre än riksgenomsnittet för samma branscher, samt att mängden regionalt producerad energi ska öka. Utvecklingen mäts som antal sysselsatta, omsättning samt export. Med berörda branscher menas SCBs domän 1610 (konsult), 2200 (energi), 3300 (förnyelsebar energi) och 3400 (värme-/energibesparing och -hantering) med underdomän.

Fossilbränslefritt 2030 - inget nettoutsläpp av fossil koldioxid från Kalmar län

Se faktaruta på sidan 2.

Vindkraft

Vindkraft ska utgöra en betydande del i arbetet för en fossilbränslefri region. Regionen ska också spela en viktig roll i det nationella arbetet för vindkraft och inta en central funktion i det nationella nätverket för vindkraft. Utbyggnaden av vindkraft ska underlättas, bl a genom att skapa planmässiga förutsättningar för vindkraften i enlighet med riksdagens planeringsmål.

Frikoppla ekonomisk tillväxt från ökad användning av fossil energi.

Med detta mål menas kontinuerligt lägre utsläpp av fossil koldioxid per bruttoregionalprodukt, redovisas som ton fossil koldioxid/miljoner kronor bruttoregionprodukt.

Effektivare energianvändning

Energieffektiviteten ska öka kontinuerligt, mätt såväl som kWh/BRP som kWh/person-transportkilometer och kWh/godstransportkilometer.

Fyra klimatmål för år 2010

Klimatmål 2010 - mindre än 4,4 ton fossil koldioxid/person

Detta motsvarar befintligt regionalt miljömål (delmål) om 15% reduktion av växthusgaser från 1990 till år 2010.

Klimatmål 2010 - 20 procent mindre koldioxid från transporter jämfört med år 1995

Klimatmål 2010 – samhällsbetalda resor förnybara till minst 40%

År 2010 ska minst 40% av länets samhällsbetalda resor genomföras med miljöfordon och/eller förnyelsebara drivmedel. Med samhällsbetalda resor menas de offentliga förvaltningarnas egna resor, samt transporter som upphandlas av offentliga sektorn (kollektivtrafik, färdtjänst, skolskjuts, båt etc).

Klimatmål 2010 – alla offentliga personbilar är miljöbilar

År 2010 ska alla bilar som köps eller leasas av offentlig sektor vara miljöbilar, enligt den nationella definition som finns för statlig upphandling.

Fyra klimatmål för år 2020

Klimatmål 2020 - minskade koldioxidutsläpp

Utsläppen av fossil koldioxid ska reduceras med minst 50% från år 1990 till år 2020.¹

Klimatmål 2020 - effektivare energianvändning i fastigheter

Energianvändningen per uppvärmd areaenhet i bostäder och lokaler ska minska med 20% till år 2020 och 50% till år 2050 i förhållande till användningen 1995 (= nationellt och regionalt miljömål/delmål).

Klimatmål 2020 – klimatneutral uppvärmning och elproduktion

År 2020 används inga fossila bränslen för uppvärmning. Länets produktion av förnyelsebar el är minst lika stor som konsumtionen av el

Klimatmål 2020 – alla samhällsbetalda resor klimatneutrala

År 2020 genomförs alla samhällsbetalda resor med miljöfordon och/eller förnyelsebara drivmedel. Med samhällsbetalda resor menas de offentliga förvaltningarnas egna resor, samt transporter som upphandlas av offentliga sektorn (kollektivtrafik, färdtjänst, skolskjuts etc). Den offentliga sektorn har stora möjligheter att påverka de egna flygresornas omfattning. Däremot har man på regional nivå små möjligheter att påverka flygets tekniska utveckling. Om flyget släpper ut växthusgaser bör offentliga sektorn kompensera dessa resor.

---

¹ År 1990 producerades 4,6 TWh av länets energi med fossila bränslen, hälften var bensen och diesel och resten var till största delen eldningsolja. Om vi år 2020 byter ut eldningsoljan mot fossilfria alternativ, samtidigt som utsläppen från trafiken minskar med 20% (1995- 2010), motsvarar detta 2,4 TWh minskad användning av fossil energi. Detta innebär en minskning med ca 50% jämfört med år 1990. Ytterligare reduktion av utsläppen från transportsektorn ger utrymme för oljeanvändning i motsvarande grad.

Strategi

Kalmar län ska

KONVERTERA från fossil energi till förnybar sådan

EFFEKTIVISERA energianvändningen i alla led och sektorer

PRODUCERA förnybar energi, men också tjänster och produkter som underlättar övergången till ett fossilbränslefritt samhälle.

PROFILERA regionen som en föregångare när det gäller klimatfrågor och hållbar tillväxt

Omställningstakten skall öka genom

- **ett samlat agerande** i de frågor kommuner och landsting äger själva (fordon, transporter, fastigheter, energiproduktion)
- **ett utökat samarbete** med de övriga aktörer från såväl den privata sektorn som offentlig sektor och högskola och universitet
- att erbjuda på nationell nivå och på EU-nivå en **demonstrationsmodell i fullskala** – ett ”full scale laboratory”.

För att nå hela vägen krävs samsyn och samverkan mellan regionen, den nationella nivån och EU-nivån. Detta blir t ex extra tydligt när det gäller möjligheten att tillskapa hållbara transportlösningar. Regionen erbjuder möjligheten att förlägga internationell och nationell försöks- och demonstrationsverksamhet till Kalmar län, men också samverkan kring t.ex. utvärdering, uppföljning och informationsspridning.

Genom att ligga i framkant i strävan att reducera utsläppen av de klimatpåverkande gaserna är tanken att länet ska kunna agera pilotområde för satsningar inom klimatområdet. Detta bör gynna den regionala utvecklingen med avseende på minskade utsläpp av växthusgaser, affärsutveckling och kommersialisering av energiområdet och en positiv bild av regionen som föregångsregion. Detta synsätt bör genomsyra hela det regionala utvecklingsarbetet.

Strategin är uppdelad i tidssteg enligt följande:

Steg 1 - det korta perspektivet (nutid – ca 2010) med fokus på transporter, vindkraft, energieffektivisering och konvertering av förnyelsebar energi. Dessutom förberedelser för nästa steg.

Steg 2 - det medellånga perspektivet (följande decennium) med fokus på produktion av förnyelsebara bränslen och utbyggnad av solvärme och solel.

Steg 3 - det långa perspektivet (ca år 2030) med fokus på det fossilbränslefria samhället

Ett transportsystem för tillväxt bortom oljeekonomin

Transportsektorn är den klart dominerande källan för utsläpp av fossil koldioxid i länet. Åtgärder som minskar transporternas klimatpåverkan är därför centrala när det gäller att nå målet om ett fossilbränslefritt samhälle. De bör utgå från en analys enligt den så kallade fyrstegsprincipen (trafikverkens modell).

1. Påverka behov och val av transportsätt
2. Effektivare användning av infrastruktur och fordon
3. Begränsade utbyggnader
4. Större investeringar

Elproduktionens klimateffekt

Produktion av el leder till olika miljö- och klimateffekter, beroende på vilken energikälla och vilken teknik som används. Den el som produceras i Sverige har mycket låga koldioxidutsläpp. Samtidigt är el ett energislag som lätt kan transporteras långt och som köps och säljs på en avreglerad marknad där en stor del av elproduktionen sker i kolkondenskraftverk. Sett i ett sådant perspektiv kan man hävda att klimateffekten av varje använd kWh el ska räknas som om den producerats i ett kolkondenskraftverk. Detta motsvarar ca 1 kg koldioxid per kWh.

Länet bör, i arbetet för en fossilbränslefri region, alltid redovisa elanvändningens klimateffekter på båda sätten – dels med utgångspunkt från regional produktion och den reella svenska elmixen, dels som om den producerats med kol som energikälla.

Kunskap och gott ledarskap

Klimat- och energifrågorna är komplicerade och har anknytning till många andra stora samhällsfrågor. För att nå uppsatta mål, såväl i Kalmar som nationellt och globalt, krävs ett gott ledarskap och ett engagemang på alla nivåer. God kunskap krävs hos alla och envar. Detta som underlag för såväl strategiskt arbete som ledarskap, men också som en bas i samhället som helhet.

Klimatkommission Kalmar län

Klimatkommission Kalmar län består av 12 personer med bred erfarenhet från offentlig, privat och akademisk sektor. Kommissionen ska

- utgöra ett forum för förankring av reviderade strategier och årliga handlingsprogram,
- följa upp och granska pågående arbete,
- bidra till den nationella och regionala dialogen samt
- förmedla kunskap.

Handlingsprogram 2010

Kalmar som "klimatlän" är ingen nyhet, utan ett resultat av naturförutsättningar, näringsliv, kompetens, prioriteringar mm. Arbetet har sedan år 2005 samlats under rubriken "Fossilbränslefri region".

Det finns en rad viktiga åtgärder och processer som pågår och som naturligtvis ska fortsätta.

Styrelsen uppdrar därutöver särskilt åt kansliet att under år 2010:

- Intensifiera samarbetet när det gäller energieffektiva byggnader, såväl offentliga som privata (klimatkommissionens utmaning nummer elva). Målen är en effektivare fastighetsförvaltning samt minskad klimatpåverkan. Ett delmål är att Kalmar län ska kunna visas upp som ett gott exempel vid SABO:s årsmöte i Västervik år 2011.
- Undersöka möjligheten att skapa ett länsprojekt kring energieffektivisering i företag (klimatkommissionens utmaning nummer tolv).
- Samordna Kalmar läns arbete inom programmet Uthållig kommun och Kalmar län som nationellt pilotlän. I detta ingår också att återkomma med förslag till hur ett internationellt Klimatforum skulle kunna genomföras inom programperioden.
- Inom ramen för Uthållig kommun samordna länets arbete med "Handlingsplan Biogas Kalmar län"
- Fortsätta den kraftiga satsningen på vindkraft, enligt separat strategi och handlingsprogram.
- Marknadsföra länets arbete för en Fossilbränslefri region, såväl nationellt som internationellt
- Tillsammans med Uthållig kommun och Klimatkommission Kalmar län utarbeta förslag till reviderade mål för Fossilbränslefri region, i första hand sådana som kan ersätta målen för år 2010.
- Bjuda in lämpliga myndigheter till en nationell referensgrupp för Fossilbränslefri region

Styrelsen önskar dessutom en redovisning från KLT när det gäller deras arbete i relation till målen om samhällsbetalda resor år 2010 respektive 2020.

Utsläppen av växthusgaser och dess påverkan på klimat och utveckling är en stor och viktig fråga som får konsekvenser såväl lokalt som globalt.

Vi tar klimatfrågan på allvar och är bekymrade över konsekvenserna, såväl de vi ser i dag som de vi kan förutse. Samtidigt ser vi positivt på framtiden - ett gott klimatarbete är en möjlighet för Kalmar län. Kalmar län kan och ska gå före i arbetet.

Vi vill arbeta tillsammans för en fossilbränslefri region och för Kalmar län. Vi är beredda att ta ansvar för vår del av genomförandet av föreslagna åtgärder och utmanar andra att göra detsamma.

Styrelsen för Regionförbundet i Kalmar län

2009-11-18

REGIONFÖRBUNDET I KALMAR LÄN Besöksadress: Nygatan 34 i KALMAR, Postadress: Box 762, SE-391 27 KALMAR
Tel: 0480-44 83 30, Fax: 0480-546 54, E-post: info@kalmar.regionforbund.se, www.kalmar.regionforbund.se